

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerăsunătoare nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Lăserate
se privesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
La Viena la M. Dukas Nachf.,
Wur. Angenteid & Emeric Les-
ser, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt,
la Budapesta la A. V. Golber-
ger, Kárpáti Bernát, J. J. Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — REOLAMK pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Anstro-Ungarie:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se printră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
străinătate și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
nr. 30, etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 22.

Brașov, Joi 29 Ianuarie (11 Februarie)

1909.

„Avem libertate de pressă“...

Așa ne spun procurorii din Târgu-Mureșului, că avem libertate de pressă. Cu ocaziunea pertractării de Luni a procesului nostru înaintea curții cu jurați, procurorul nu s'a sfiit a preamări chiar libertatea de pressă din Ungaria, adăugând că nici în lume naționalitățile n'au mai multe drepturi ca aici.

„Avem libertate de pressă“ nu mai — lucru naibii — nu ne putem folosi de ea. De câte ori se tractează de aceea, cari nu sunt de un neam sau de un partid cu domni procurori încetează cea libertate și cei ce se încumetă să creadă un moment în ea și scriu, se pomenește înaintea curții cu jurați — ear celelalte urmează de sine. Șirul sentințelor condamnatoare ale curților cu jurați înstituite anume pentru pressă e nesfârșit. Numai în cele trei zile din urmă am înregistrat în coloanele foaiei noastre două condamnări de aceste tipice. Instituțiunea pressei, zicea procurorul mai sus amintit, e ca un arbore, care se dezvoaltă, dar capătă și crescături, cari trebuie să fie stârpite, dacă este ca arborele să rămână sănătos.

Foarte bine. Dar cum vine, că în statul acesta ungar, ude trăsesc atâtea neamuri deosebite cu o presă scrisă în atâtea limbi, crescăturile se găsească numai la pressa nemaghiară, niciodată însă la pressa maghiară? Cum vine, că ceea ce pentru pressa maghiară e libertate, pentru pressa popoarelor nemaghiare se preface în delict și crimă, care „trebuiesc stârpite în interesul statului“ și negreșit și în „interesul instituțiunei pressei“?

Logica aceasta a procurorilor noștri șovinisti — va înțelege orice om cu judecată sănătoasă — nu ne poate intra nici decum în cap.

Bine zicea apărătorul în procesul nostru de Luni, că procurorii de azi nu știu să măsoare cu măsura egală, ba n'au nici senz pentru aceasta; pretinsele drepturi, cu cari ei se

tot lauda, că le ar fi acordat statul naționalităților, întru cât există în legea naționalităților sunt numai pe hârtie; dacă avem oarecari drepturi, nu ne putem folosi de ele și dacă încercăm să ne folosim, o pățim, *ut figura docet*.

Nici nu mai e loc aici pentru multa discuție. Toate se știu și se cunosc prea de ajuns, ca să fie lipsă de a le mai dovedi. Inșă, ca și în cazul proceselor noastre, vrând nevrând trebuie să revenim a constata tot meru din nou, că ceea ce adversarii noștri numesc libertate, în împrejurările de astăzi și sub sistemul de guvernare actual, nu este în realitate, decât dreptul celui mai tare, față cu care cel mai slab e totdeauna în desavantaj și în pierdere.

Ceice mână lucrurile pe panta aceasta, conștiinți ori inconștiinți, creiază — aceasta trebuie să o recunoască orice om cu puțină prevedere — o stare de lucruri mai primejdioasă pentru țară și pentru interesele ei vitale, decât ar fi în stare ei a-și imagina.

Măsurarea cu măsură neegală poate pregăti numai aluatul pentru toți adversarii țării, cari de mult pândesc ocaziunea de a șterge orice urmă de libertate și a inaugura un regim absolutist. Ori doar aceasta să nu mai fie cu puțință fiindcă e la guvern Kossuth? Doar numai trei ani ne despart de era „trabanților“!

Înmormântarea lui Coriolan Brediceanu.

Lugoș, 9 Febr. Astăzi după amiază s'a făcut cu asistența unui imens public înmormântarea mult regretatului și neuitatului Coriolan Brediceanu. Prohodul Pău săvârșit protosincelul Dr. Traian Bădescu, protopopul Dr. G. Popovici, Ghidiu Pepa și diaconul Gaspar din Lugoș. În biserică a ținut o predică mișcătoare Dr. Popovici. Au luat parte la înmormântare deputații: Vaida, Goldiș, Maniu, Vlad, Suci și St. C. Pop. Cortegiul ajungând în piață, părintele Lucașiu a rostit de pe o tribună un dis-

mășurile și într'o zi când i s'a recomandat să-și facă o asemenea rochie, a zis: »Mi-ași frustra săracii mei«. Ori cine recurge la ea, este ajutat. Și căți nenorociți nu bat la ușile ei! Pe fiice an dă spitalului de copii Caritatea 25.000 lei. Zeci de bătrâni și bătrâne nevoiașe sau infirme își au penzia lor anuală dela această generoasă femeie.

Acum, în cursul acestui an, a dat 10.000 lei pentru construirea unei băi școlare în Piatra, a dat alte 10.000 lei pentru procurarea de instrumente la spitalul din oraș, în memoria lui Cuza-Vodă, cerând a se pune o placă de marmoră în sala instrumentelor cu o asemenea inscripție. Cu cheltuiala sa a reparat acum în urmă biserică din Ruginoasa și a asistat la desgroparea osămintelor lui Cuza, ducând până acolo devotamentul pentru scumpul său soț, că în persoană a spălat osămintele și le-a pus în cavoul bisericeii.

— »Acum pot să mor împăcată! a zis Elena Doamna, căci mi-am făcut ultima datorie pe pământ, pentru iubitul meu soț«.

Din interesanta convorbire ce a urmat în locuința doamnei Cuza, lăsăm să urmeze după »Opinia« din Iași, câteva părți.

curs funebru în numele deputaților. Din partea orașului a vorbit Dr. Hauss.

Carul funebru a fost precedat de elevii școlilor române din Lugoș, pompierii orașului, corul și societățile din Lugoș și din alte localități, delegații comitatului Caraș-Severin etc. Apoi a urmat carul funebru înconjurat de țărani și industriași din Lugoș în portul lor original culumini în mână. Cociugul urmat de membrii familiei, a fost acoperit de cununi. La cimitar a vorbit profesorul Paulian din Turu-roșu, țărănul Ioan Văsi din Satu-mic, apoi Dr. Valeriu Braniste a rostit un cuvânt pătrunzător, în fine preotul Popovici din Oravița și-a luat rămas bun în numele alegătorilor răposatului.

Procesul d-lui Dr. G. Maniu. Astăzi Mercuri se petrecează înaintea Curții cu jurați din Târgu-Mureșului procesul de pressă al d-lui *advocat Dr. C. Maniu*, pentru publicarea în „Gazeta Transilvaniei“ a unei scrisori adresate poetului Björnson. Curtea cu jurați va fi presidată tot de contele Lazar. La petrectarea finală a acestui proces a fost citat ca martor și redactorul »Gaz. Trans.« Victor Branisce.

Față de acest proces se arată un deosebit interes și din partea inteligenței maghiare din Târgu-Mureșului. Precum ni se comunică procurorul Dr. Tarr a pregătit un rechizitor strâșnic. Petrectarea va dura probabil ziua întreagă.

Al treilea proces pentru Björnson.

Târgu-Mureșului, 10 Febr. Petrectarea de azi în procesul intentat d-lui Dr. Cassiu Maniu, *advocat* în Cluj, pentru o scrisoare ce a adresat'o poetului norvegian Björnstjerne Björnson și care scrisoare a fost publicată în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 95 dela 1/14 Mai 1908, s'a început azi la 8^{1/2} dimineața. A asistat un public foarte numeros; mulți din inteligența maghiară, și aproape toți din puținii intelectuali români ce se află în Târgu-Mureșului. Au fost prezenți și d-l deputat Dr. Iuliu Maniu, fratele acuzatului și d-l Sever Dan din Cluj. Tribunalul a fost prezidat ca și la petrectarea procesului nostru de Luni de contele N. Lazar. Acuzatul d-l Dr. Cassiu Maniu s'a apărat însuși. Fusesse citat ca martor la

petrectare și redactorul responsabil al „Gazetei“ Victor Branisce, însă deși era prezent, nu a fost ascultat, fiindcă Dr. Cassiu Maniu a declarat îndată la începutul petrectării, că dânsul a scris și subscris scrisoarea către Björnson publicată în „Gazeta“ și că ia asupra sa toată răspunderea.

Procurorul Dr. Tarr, care s'a pregătit de mult pentru acest proces a adunat un arsenal de arme șoviniște, ca să combată și să cvalifice de agitație ceea ce a scris acuzatul Dr. Cassiu Maniu lui Björnson despre cazul senzaționalului proces al ministrului de justiție concediat Polonyi, care a fost atacat și demascat de adversarul său deputatul Lengyel, și despre efectul acestui proces, ce a decurs în Mai 1908, asupra conștiinței publice. Cea mai aspră armă ce a folosit'o procurorul contra acuzatului a fost, că l'a declarat de repetite ori de un „incarnat daco-român“.

Acuzatul Cassiu Maniu s'a apărat cu multă energie și elocință, și a făcut o impresiune adâncă asupra publicului maghiar care era de față și asculta în tăcere.

Juriul a declarat vinovat pe acuzat, pentru delictul agitațiunii, care i s'a imputat de către procuratură; iar tribunalul a condamnat pe acuzat la un an închisoare și o mie coroane amendă.

Amenințarea cu palma e terorism sau nu? Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că deputatul guvernamental din camera ungară Iosif Madarasz, jun. a amenințat într'o ședință pe deputatul Aurel Vlad, că-i va da o palmă. Afacerea a ajuns înaintea comisii dietale de imunitate. Aceasta a adus acum asupra ei următoarea deciziune principală:

»Considerând, că dreptul de imunitate ia în apărare pe deputat numai în ce privește restrângerea neîmplinirii sale de deputat, și că acest drept nu se poate înveca și față cu expresiunile vătămătoare folosite contra unui deputat; considerând mai departe, că amenințarea cu palma, despre care s'a făcut arătare la comisiune, n'a împiedecat nici n'a restrâns pe deputatul (Aurel Vlad) în împlinirea chemării

rător asupra vietei noastre. Moldova era frământată de alegerea Domnitorului, și lupta se dădea mai mult între Mihail și Grigore Sturdza, între tată și fiu; ambii aduseseră în Iași lăzi încărcate cu galbeni ca să cumpere domnia. Era la începutul lui Ianuarie 1859, acum 50 ani.

Soțul meu era colonel făcut de cătră Voghore, și făcea și el parte din membrii adunării naționale a Moldovei. Era pe timpul cămăcăniei de trei. Noi locuim în casa părintească, a Soletilor Rossetti din Iași. În oraș, începuseră să sosească membrii adunării naționale. Cuza era din partidul național, dar între membrii acestui partid, vreo 30 la număr, nu se putea face nici o înțelegere comună asupra candidaturii de ales la domnie. Unii voiau pe Lascar Catargiu, alții pe Negri, un foarte de ispravă bărbat, alții pe Mavrogheni. Cuza văzând desbinările dintre amicii săi, se desinteresa de alegeri. Un singur lucru voia el, ca să nu se aleagă vreunul din Sturzești, căci aveau și ei susținătorii lor în adunare.

»In seara de 3 spre 4 Ianuarie au venit la noi vre-o câțiva amici, printre cari și fratele său de arme, colonelul Pioski, ca să-l roage să vină negreșit după masă la Elefant, o sală de adunare unde

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

O convorbire cu Elena Doamna.

Publicistul ieșan d-nul Vespasian I. Pella a avut zilele acestea la Piatra-Neamțu o convorbire cu fosta Doamnă a României, Elena Cuza. D-sa a cerut și a obținut această convorbire în ajunul aniversării semicentenare a Unirii, prin intervenția d-lui Bacalu, proprietarul casei din strada Stefan cel Mare, în care șade azi cu chirie Elena Doamna.

Din informațiunile, ce le-a căpătat interlocutorul în așteptarea oarei, când avea să fie primit, reproducem următoarele:

»Elena Cuza e de 84 de ani. Dimineața se scoală la 7, după dejun se repausează puțin, iar seara la ora 10 se culcă, după ce și face obicinuita lectură. Avere ei constă într'o rentă viageră de 120.000 lei anual, pe care o primește în două rate semestrale și din aceasta sumă abia dacă cheltuește 20.000 lei pentru Dânsa, restul de 100.000 lei îl întrebuințează în scopuri de binefacere, în ajutoare pentru săraci și orfani. Imbrăcămintea ei e foarte simplă, nu vrea să știe ce sunt

ale: comisiunea propune, că camera să reacționeze la ordinea zilei peste arătarea ce i s'a făcut.

Deoarece Madarasz aparține partidei guvernului, iar cel ofenzat este opozițional și încă deputat naționalist, se poate prevedea, că camera va aproba hotărârea comisiunii de imunitate. Foia socialistă zice cu privire la aceasta hotărâre: »Palma nu e terorism, dacă ei o dau sau ei amenință cu ea. Oare nu ar fi terorism, violarea libertății de deputat, dacă d. e. cu ocaziunea desbaterei sistemului plural, niște muncitori ar amenința pe câțiva mameluci cu acea soartă, de care Madarasz a voit să împărțesească pe Vlad?»

Situațiunea în Austria. Ziarele vieneze aduc știrea că formarea noului guvern este aproape terminată. Se crede că azi sau mâine va urma denumirea acestui guvern. El nu va consta exclusiv numai din funcționari; vor face parte din el și reprezentanții naționalităților ca ministrii fără portofolii și anume Schreiner din partea Germanilor, Zacek din partea Cehilor și Abrahamovic ca reprezentantul Polonilor. În noul cabinet vor mai intra apoi și membrii de ai partidului creștin-social și adevăți: președintele camerei Weisskirchner, președintele secțiunii de instrucțiuni publice Hasarek și profesorul universitar Lamas. Celelalte partide până acum nu și-au prezentat candidații lor. Tot din Viena se anunță că br. Bienert a conferit ieri cu mai mulți conducători de partide. Noul cabinet va fi în prima linie ministeriu administrativ, în care pe lângă bărbații de specialitate vor fi și membrii din diferitele partide. Se zice că între alții va face parte din acest cabinet Weisskirchner și directorul băncii austro-ungare Bilinski. Formarea noului cabinet s'a așteptat pe ziua de ieri.

Aniversarea Unirei la Iași. Orașul e splendid pavoazat. În zorii zilei bubuitul tunurilor anunță solemnitatea. La oarele 8 dim. studenții s'au dus la cimiterul »Eternitatea« unde au depus o coroană pe mormântul lui Kogălniceanu. La mitropolie s'a oficiat un »Te Deum« solemn, la care au luat parte autoritățile civile și militare. Serviciu religios s'au oficiat și la alte biserici. În piața »Unirei« a fost pe urmă o entuziastă manifestație, la care au luat parte studenții și numeroase societăți din Iași, cu drapelul.

După amiazi a avut loc șezătoarea »Ligei Culturale«, unde a vorbit d. dr. Manicatu și A. D. Xenopol, George Mirzescu, Eugen Herovanu și State Dragomir. Seara s'a dat la Teatrul Național un festival. D. Gane, primarul orașului a rostit un frumos discurs; corul mitropolitan din Iași a cântat imnuri naționale, ascultate în picioare de întreaga asistență.

Duminecă, la oarele 3 jum. s'a dat un festival în aula universității. D. Gh. Bogdan, rectorul universității a rostit o frumoasă cuvântare.

Cu ocaziunea perelinagiului stud. univ. la mormântul lui Cuza-Vodă în Ruginoasa, unde s'a ținut și o șezătoare literară în castelul domnesc dela Ruginoasa, studenții au fost adresat următoarea telegramă M. S. Regelui:

»Dela mormântul celui d'antăi domn al României unite, tineretul român, înțelegând că nu există nici un antagonism între opera îndeplinită de generația lui

Cuza Vodă, între opera generației a cărei muncă a fost prezidată de M. V. și între aceea, care se începe acum de generația pe care o înfățișăm noi, trimitem respectuoasă încredințare a unui absolut devotament celui de al doilea stăpânitor al României, căruia vitejia țărânilor românești i-a pus pe frunte Coroana de rege«.

Majestatea Sa a răspuns la telegrama studenților tot printr'o telegramă, pe care rectorul universității din Iași a cetit-o la festivalul de Duminecă.

Iată textul telegramei Regelui Carol: »Cu o vie plăcere am primit telegrama ce studenții universitari din Iași mi-au adresat-o dela mormântul celui dintăi Domnitor al României unite și, prin care dau o dovadă al înțeleptului lor patriotism. »Vă rog să arătați mulțumirile mele și încrederea mea în sentimentele ce-i însuflețesc«.

»Din a doua noastră capitală au pornit toate ideile mari și generoase; nu mă îndoiesc că vor fi credincioși acestui falnic trecut«.

Disolvarea camerei italiene.

Decretul disolvării camerei italiene este precedat de o expunere de motive semnată de toți ministrii. Expunerea relevă că mandatul camerei încetează în mod legal la 13 Noemvrie st. n. Guvernul a studiat destinația epocii celei mai oportune pentru alegeri, ținând socoteală mai ales că lupta electorală a început deja și că dacă ar fi prelungită peste măsură, ar păgubi viața normală și și adevăratele interese ale țării. Guvernul arată în urmă că catastrofa dela Messina și Reggio a provocat în toată Italia cel mai nobil sentiment de solidaritate și va fi pentru poporul italian o impulsivă puternică de a lăsa la o parte micile lupte locale și a se gândi numai la marile interese ale patriei.

Guvernul a considerat în urmă că starea lucrărilor parlamentare nu lasă a se spera, ca să se poată sfârși discuțiunea bugetelor în cele două camere înainte de vacanțele Paștilor. Cu toate acestea disolvarea camerei după această perioadă ar necesita exercițiul provizor al bugetului cu marea pagubă a administrațiilor statului. Din potrivă convocând pe alegătorii în luna lui Martie, Camera se poate constitui în mod regulat înainte de vacanțele Paștilor și în luna următoare va fi timp pentru o largă discuțiune a bugetului, care ar avea o mai mare importanță, de oare ce fiind făcută de către un parlament eșit imediat din voturile date de către alegători și prin urmare reflectând direct voiața țării, pentru aceste considerațiuni guvernul în mod unanim propune regelui disolvarea camerei și convocarea alegătorilor pentru 7 și 14 Martie pentru balotajii.

Expunerea arată pe larg reformele de importanță cu adevărat excepțională, îndeplinite de legislatura acum închisă, în mai toate părțile legislațiunii și încheie: Politica de pace și de cordială amicitie cu toate puterile, îndeplinirea leală a tratatului de alianță și a tuturor pactelor internaționale a asigurat Italiei simpatia tuturor popoarelor civilizate; simpatie despre care am avut o probă splendidă și mișcătoare cu ocaziunea crudului desastru care ne-a isbit de curând. De oare ce

nat actul și s'au dus să-l iee dela teatru și să-i vestească alegerea.

După câțva timp a sosit și Cuza. Era alb ca hârtia la față. Și a intrat în casă, s'a trântit pe un fotoliu și mi-a zis oftând:

— Ei-va oare bine de noi? Ei-vom oare la înălțimea nevoilor țării și a neamului? Și Cuza mi-a povestit cum a aflat știrea. Tot Pisoski i-a adus'o la teatru. Și tot el i-a propus candidatura.

— »Cătați-vă de treabă și nu glumiți cu mine, le-a zis amicilor săi, Cuza. De domnie îmi arde mie? Și apoi ce fel de domn voiți voi să aveți, când Sturzeștiu au lăzi de galbeni; la uitați-vă, eu n'am decât 5 lei în buzunar«.

»Dar Pisoski a început să se jure și să-i spună, că pe el, pe Cuza a hotărât adunarea să-l aleagă, că doar nu-i copil să glumească. Că văzând c.m. diferitele candidaturi naționale, cad una câte una, adunarea începu să se risipească desnădăjduită. Până și Cogălniceanu, cel mai stăruitor, ieșise din sală desgustat, când Pisoski a propus deodată pe Cuza. Propunerea a căzut asupra adunării ca ceva providențial; ea a fost primită și semnată de toți. Iar a doua zi, la 5 Ianuarie, votată nu numai de naționali, ci și de par-

ferma noastră voiață este de a urma pe aceeași cale, putem să avem speranța într'o lungă perioadă de pace. Aceasta însă nu ne poate scuti de a pregăti o apărare sigură pe uscat și pe mare, ceea ce este cea mai sigură garanție de pace și un element indispensabil de prosperitate economică a țării, de oare ce nu poate fi progres acolo unde existența nu este sigură și unde interesele cele mai legitime sunt lipsite de o apărare eficace.

Progresele rezezi săvârșite în cei din urmă ani ne arată, că suntem pe calea cea bună și că ar fi o greșală gravă de a schimba calea, întrând pe calea aventurilor politice și a reformelor grăbite în partea vitală a organizării noastre.

Noua perioadă de progres așa de repede ca și cea săvârșită dela începutul acestui secol, dacă nu va fi suficientă pentru a ne face să ajungem acest ideal, pe care trebuie să-l avem în ochi și la care năzuim pentru țara noastră, va fi de ajuns de sigur să steargă ultimele urme de inferioritatea, din care am eșit, grație înțelepciunii parlamentului și patriotismului admirabil al poporului nostru.

Conflictele în Balcani.

Partidul războiului în Serbia crede că negocierile austro-turce nu vor putea fi terminate decât peste 6 săptămâni. Partidul războiului speră că până atunci vor fi sfârșite înarmările și Serbia va putea să sprijine cu armele cererile ei. Vor începe mai întâi printr'o mișcare a bandelor, al căror sediu e la Brania, de unde bandele vor primi șefi, arme și munițiuni. S'a ales localitatea aceasta pentru că acolo au mai fost înarmate bande pentru Macedonia și de atunci au mai rămas acolo arme și depozite de bombe pentru 800 de oameni. Apoi membrii bandelor sunt în majoritate din Macedonia și vin în Serbia prin Brania. Consulii sârbi din Ueskueb și Prizrend au desfășurat în ultimul timp o mare activitate în Serbia-veche înrolând oameni pentru bandele sârbești, printre cari și mulți albanezi; mare parte din ei au și sosit în Serbia. Aproape toate gazetele au luat iarăși un ton rășboinic.

Acordul austro-turc și chestiunea căilor ferate orientale. Din Constantinopol se anunță: Dificultatea, ce întâmpină acum înțelegerea austro-turcă, e chestiunea musulmanilor cari își fac serviciul militar în armata austro-ungară. Cercurile germane de aci sunt convinse că ministerul austriac va aduce jerfa de a licenția pe acei soldați musulmani, cari ar opta pentru Turcia. Ambasada germană de aci crede că Austria va face concesțiuni și în privința autonomiei vamale și desființării capitulațiilor. În propunerea rusă ambasadorul german nu vede nici o indicațiune relativ la despăgubiri pentru căile ferate orientale. Germania va apăra însă cu tărie pretenșiunile administrației acestor căi. Se desminte știrea adusă de »Ieni Gazette« cumcă Germania ar fi sprijinit propunerea rusă.

Rusia vrea să le îmbuneze toate. În cercurile oficiale din Petersburg se susține, că Rusia a acceptat cu mare simpatie contra-propunerile Turciei și că e gata de a lichida despăgubirea de războiu. Partea financiară a contra-propunerilor trebuie însă examinată întâiu de experți. Rusia speră a dobandi după înțelegerea politică și o înțelegere financiară.

tizanii Sturzeștilor, așa că bărbatul meu a întrunit unanimitatea voturilor adunării«.

»Pare că văd și acum veselie dusă până la delir de care erau cuprinși leșenii. Oh! cât de dragi îmi sunt mie leșenii! Câtă recunoștință le port. Lumea se aduna pe străzi și plângea de bucurie. Casa noastră era a tuturor. De dimineața până seara defilau cu miile și eram slăviți și preamăriți; căci Cuza era iubit în Iași, și cunoscut de om bun, bun din cale afară.

Și Doamna Elena pare că întinerise într'o clipă; vocea ei era cuprinsă de emoțiune; cuvintele ei eșiau pare-că pline de foc din gură și-i ardeau buzele, și obraji ei se înviorară. Evocând trecutul, se transfigurase, căci retrăia clipele sublime de ațutia.

Urmă o pauză. Văzusem că amintirea aceasta o sbuciumase adânc; dar din nou reluă șirul povestirilor sale.

»După 19 zile s'a făcut și alegerea Sa la București, cam tot la fel cu cea din Iași și astfel s'a săvârșit în persoana Sa unirea celor două țări surorii«. Mi-aduc aminte, că în acea zi C. A. Rosseti, a scris primul său articol în »Românul« intitulat: »Domnul nostru este sublim«, iar mai apoi, când Rosseti îi recomandă bărbatului meu

Ziarul »Turquie« publică o convorbire cu ambasadorul rusesc din Constantinopol Linoviev. Acesta zice, că Rusia prin propunerea ei nu țintește, decât a aduce pacea și împăcarea în Balcani. Franța și Anglia au fost dinainte înțelese cu Rusia asupra tuturor punctelor proiectului ei. Rusia oferă Turciei 120 milioane franci, maximul ce-l pretinde Turcia, ca despăgubire din partea Bulgariei. Acest capital îl reprezintă vre-o 15 rate anuale din despăgubirea de războiu, ce-o datorește Turcia Rusiei. Scăpând de garanța ce a fost dată pentru aceasta despăgubire, Turcia poate face un împrumut, care să treacă chiar și peste 120 milioane. Acest ofert desinteresat e de sigur avantajos pentru Turcia. Încât pentru contrapropunerea Turciei, Linoviev zice, că dacă Turcia află un alt mijloc ca cel propus de Rusia și cere ajutorul acesteia, Rusia va examina cu bunăvoință contrapropunerea turcească.

STIRILE ZILEI.

— 28 Ianuarie v.

O telegramă către d-na Elena Guza. Societatea școlară Ion Măiorescu din Craiova a trimis doamnei Elena Guza următoarea telegramă: »Elevii liceului din Craiova, care poartă cu mândrie numele celui dintăiu rege al României, sărbătorind ziua cea sfântă a Unirei n'a uitat să sărbătorească și pe cel dintăiu Domn al României, Alexandru Ion I. Cuza, pe acela care a fost cel mai vrednic și cel mai leal supus al Regelui Carol. Ei nu te uită însă nici pe tine Măria Ta, cea dintăiu Doamnă a României și Te roagă să primești cu prilejul celui de al 50-lea an de la Unire, expresia sentimentelor lor curate de adânc respect și venerațiune«.

Dela Casina romană din loc: P. T. Domni membrii ai »Casinei române din Brașov« se invită prin aceasta cu toată stima la ședința continuativă a adunării generale ordinare din acest an, care ședința se va ținea Duminecă în 1 (14) Februarie a. c. la 3 1/2 oare p. m. și va avea să rezolveze obiectele puse la ordinea zilei, cari în ședința trecută, din lipsă de timp au rămas nerezolvite. Invitări speciale nu se mai fac. Brașov, în 10 Februarie n. 1909. Dr. Nicolae Vecerde, președinte«.

Școala elementară de stat din Brașov-Scheiu s'a închis pe timp de două săptămâni din cauza epidemiei de pojar, care de câțva timp grăsează între copiii de școală.

Tinerimea română din Cluj aranjează o petrecere cu dans, care va avea loc la 18 Februarie n. 1909 în sala hotelului »Central« (Nagy Gábor). Venitul curat al petrecerei e destinat pentru fondul cultural și instruirea analfabeților.

Comitetul aranjator e astfel compus: Liviu J. Dan, președint. Octavian Costea, v. președint. Emil Folea, secretar. Valeriu Negriță, cassar. Alexandru Pop, controlor. Eugen Bănu, majordom. Membrii: Leon Bancu, Dumitru Bodor, Cornel Botha, Nicolae Căliman, Nicolae Candale, Valeriu Candale, Ioan Cimponeriu, Honoriu Cismaș, Alexandru David, Horațiu Deac, Remus Furdai, Aurel Ghelner, Vasile Hosszu, Basiliu Isailă, Ioan Leményi, Paraschiv Licăreț, Ioan Matei, Basiliu Moga, Leonte

la palat ca să dea țării reforme liberale, Cuza îi spuse:

— Am eu în palat un sfătuitor mai roșu de cât tine Rosseti, — pe Domnița«.

»Cuza a plecat apoi la București. Eu m'am dus pentru câțva timp la Paris, unde Cuza îmi scria și mă întreținea asupra celor ce se petreceau în țară. De abia suit pe tron și dificultățile începu-seră.

»De trei bărbați s'a ajutat el mult la începutul domniei; pe toți îi iubia și stima deopotrivă. Toți erau Moldoveni. De Alexandri soțul meu s'a servit mult pe la curțile marilor puteri, pentru a căpăta confirmarea în domnie. Și toate călătoriile ce le făcea în interesul țării, Alexandri le suportă pe propria sa socoteală. Cei de azi ar fi bine să ia pildă de asemenea exemple. De Negri s'a servit mai cu samă la Constantinopol, în extrem de deficiență a secularizării mănăstirilor; iar de Cogălniceanu în țară pentru atâtea acte mari, între cari și împroprietărirea sătenilor«.

— »Să știi, îmi zise Elena Doamna, cercând să se ridică și arătând cu degetul în depărtare, că în această mare operă de împroprietărire a țărănilor, rezidă germe-

ședea Costache Rola, căci așa s'au hotărât naționaliștii, ca să se lege cu toții asupra persoanei, care va fi susținută la domnie. Cuza cu toate rugămintele amicilor săi a refuzat să se ducă, deși eu am insistat de dânsul. Și le-a spus: »Faceți voi ce credeți, căci pe ori cine ați alege dintre ai noștri, eu aprob și semnez cu amândouă mâinile, numai Mihalache sau Grigore Sturza, să nu fie. Și a plecat la teatru. Teatrul era la Copou, unde este astăzi universitatea. Eu am rămas acasă. Peste noapte pe la oarele 12 mă pomenesc cu fratele meu Costache Rosseti, venind într'un suflet să-mi spună cele petrecute la adunare, căci îl rugasem de cu vreme, și îl așteptam neputând să dorm.«

- Ghici cine s'a ales, îmi zise el?
- Nu pot... spune-mi tu în grabă.
- Bucură-te...
- Mă bucur... dar să nu fie Mihalache sau Grigore Sturza... dar... aide odată, spune-mi.
- Tu, te-ai ales!
- Ce vorbă e asta? Nu te pricep. Dar pentru numele lui Dumnezeu, spune-mi odată cine e, nu mă fierbe așa.
- Ia, cine să se aleagă? Pe Cuza l'au ales și s'au jurat cu toții și au sem-

untean, Sabin Murășan, Alexandru Neș, Laurențiu Oanea, Ioan Olariu, Vasile Pașca, Victor Petricas, Ioan Pordea, Ioan Solomon, Ioan Teleguț, Simion Urs, Petru Vlad.

Dele oficiul de dare orășenesc primim următoarea publicație: In senzul §-lui 3 din statutul pentru ținerea de câni se aduce la cunoștința publică, că consemnarea supletorie a cânilor pe anul 1908-9, care conține totodată și darea prescripției pentru fiecare câne, este gata și e pusă la percepătorul orășenesc, unde le pot vedea toți cei interesați în zilele dela 11 Februarie 1909 până incl. 13 Februarie 1909. Tot în acest timp se pot prezenta la acest oficiu eventualele recuse în scris în contra consemnării.

Teatru în Săliște. Reuniunea meseriașilor din Săliște va da Vineri în 30 Ianuarie (12 Februarie) 1909 (la Trei Sfinți) o reprezentație teatrală. Se va juca piesa din popor „Nicolae Vâlpea” în sala festivă a școlii din Săliște. După reprezentație joc.

Tinerimea romană din Sălimbăr aranjează Vineri, în 30 Ianuarie (12 Februarie) 1909 în sala școlii române o producție teatrală-declamatorie împreună cu joc. Inceputul la 7 oare seara. Program: 1. >Despre portul românesc<, patrulea între 4 școlărițe de Maria Drăgan. 2. >Cine ce face lui își face<, comedie într'un act, de * 3. >Despre lăcomie<, patrulea între 4 școlari, de Maria Drăgan. 4. >De pe urma beției<, comedie în 2 acte, de N. Rădulescu-Niger.

Mare meeting de protestare în Belgrad. Meetingul de protestare contra procesului de înaltă trădare din Agram și contra persecuției populației sârbe din Croația, care fusese anunțat anul trecut, dar a fost oprit din ordinul guvernului sârb, se va ține Sâmbăta viitoare. De astă dată meetingul nu va fi pregătit de asociația ziaristilor ci de studenții și se va ține în fața monumentului prințului Mihail. După meeting se va face o mare demonstrație anti-austriacă.

Scenă familiară pe stradă. Baronesa Schönberger, bine cunoscută din afacerea Polonyi, a fost luni seara atacată și bătută de soțul ei, baronul Bela Schönberger, pe o stradă din Budapesta. Baronesa fusese alungată din Budapesta și acum i-s'a dat permisiunea să se întorcă pentru 8 zile, ca să-i aranjeze afacerile ei private. Luni după amiază intră într'un birou de realități din Budapesta, unde avea să se întâlnească cu cumpărătorii unei moșii a ei. Baronul Schönberger, cu care este în proces de divorț, a intrat în birou și-i puse mai multe întrebări. Baronesa îl sfătui să se adreseze la tribunal, de unde va primi răspunsurile ce i-le cerea ei. Schönberger ieși din birou și în societatea unui prieten al său, o așteptă pe baronesă în stradă. Când ea ieși pe stradă, ambii năvăliră asupra ei lovindu-o cu pumnii. Baronesei îi succese cu multă greutate să ajungă la trăsura ei și plecă la poliție, unde făcu arătare în contra soțului ei. Ea a declarat, că în timpul cât cei doi au bătut-o, din o brățară, care o avea pe mână s'a pierdut un briliant în valoare de 20.000 franci.

nul detronării soțului meu. Se temiau marii proprietari, că opera de împroprietărire nu se sfârșise aci; că moșile lor vor fi rând pe rând răpite și date sătenilor, și de aceea s'au coalizat cu toții și au grăbit detronarea lui.

In partea din urmă a convorbirei Elena Doamna își reamintește dureroasele sale impresii din noaptea detronării soțului său (11 Febr. 1866) și încheie așa:

>Am plecat îndată din țară. Dar înainte de a pleca, Cuza și-a adus aminte, că la 11 Februarie, când l'a detronat, i-se plătiuse leafa pe toată luna. Atunci Cuza a trimis pe aghiotantul Pisoski să înapoieze leafa, oprind numai pe 11 zile, atât cât i-se cuvenea, luând o chitanță în regulă.

>La Viena, unde ne-am oprit pentru un scurt timp, Cuza a primit vizita Ducei lui Grandmond, ministrul împăratului Napoleon la Viena, care i-a propus din partea împăratului francez tot sprijinul pentru a-l reintrona.

>Dar bărbatul meu care refuzase concursul armatei sale, cu atât mai mult nu putea accepta o asemenea propunere și a răspuns ambasadorului francez:

> - Mulțumesc Împăratului pentru a-

Predicatorul curții din Berlin Adolf Stöcker, care luase parte nu demult la serbările reuniunilor săsești din Ardeal și deșteptase prin vorbiriile sale ținute Sașilor marea nemulțumire a șovinistilor unguri, a răposat luni subit în Bozen (Tirol).

Plan revoluționar descoperit. În legătură cu afacerea din Costajnicza pentru procurarea unei mari cantități de clorat de caliu, cu care să se arunce în aer mai multe edificii, un ziar croat scrie următoarele: În Viena s'a format o organizație, care avea de scop ca prin mijloace de teroare să creieze o Mare-Serbie. Planul era următorul: Cu începerea primăverii să se înjghebeze o revoluție în Bosnia. Cu ajutorul bombelor să se arunce în aer toate edificiile publice atât din Agram cât și din Serajevo, și toți factorii dăzători de ton din aceste orașe să fie omorâți. În decursul acestei învălmășeli bandele sârbești aveau să năvălească în Bosnia și în Croația, pentru-ca învălmășiala să fie și mai mare. În una și aceeași zi apoi era plănuț să fie masacrați pe lângă dignitarii înalți și toți aceia, cari ar fi stat în cale revoluției. S'a făcut chiar o listă pentru cei proscrisi. Intre cei cari erau însărcinați cu fabricarea bombelor era și studentul medicinist Dragoilovics, un Sârb din Costajnicza, care zilele trecute a vândut din o farmacie un chilogram de caliu chloric pentru aruncarea în aer a edificiilor, dar a fost prins.

Mare fundație pentru scopuri polone. Un moșier bogat polon Erasmus Ios. Ierzmanovski, care a reposit Duminecă în Cracovia, a lăsat o fundație de 1.200.000 coroane, a cărei interese anuale să fie destinate ca premiu unui polon sau unei poloneze de religie romano-catolică, care ocupă o poziție însemnată în societatea polonă prin activitatea lor literară, științifică și umanitară. Academia de științe din Cracovia va avea să administreze fundația și se confereze premiul. Pentru casa orfanilor din Varșovia răposatul a lăsat 50.000 ruble.

Copila licitată. O văduvă săracă din Ohio (America) era datoare cu nește bani. Creditorul, om fără inimă, pentru ca să-și poată incassa datoria, a sequestrat tot ce mai avea văduva. Când nu i-a mai rămas nimic, văduva a rugat pe executor să-i liciteze și copila de 6 luni pe care o avea, căci ea nu putea să o mai susțină. Toți au crezut întâi că glumește, dar câteva femei cu inimă bună văzând că văduva nu mai are nimic, se hotărâră să facă o faptă bună și cerură executorului să pură copila la licitație. Un moșier marinos a luat copila pentru suma de 35 coroane, dar imediat dădu copila iarăși mamei sale, și-i dădu și banii. Creditorul, văzând că văduva dispune acum de bani, a pretins să-i plătească datoria, dar mulțimea care se strânsese în jurul lor, în loc de bani, l'a bătut bine. S'a făcut apoi o colecție pe sama văduvei și ea ajunse în poziția de a se putea susține.

Profesor de vioară dă oară pe lângă prețuri moderate. Amănunte la redacție.

tențiunea sa, dar eu nu voi intra în țara mea niciodată cu sprijinul streinilor și nici chiar când voi fi chemat de eu însași, căci astfel s'ar desface marea operă a Unirii!

>Dela Viena am continuat drumul în Italia, unde clima acestei țări convenea foarte mult lui Cuza. Ne-am stabilit la Florența, unde am cumpărat o vilă lângă Poarta romană și care a purtat multă vreme numele de: „Villina Cuza”.

>In luna Maiu 1873 am plecat cu toții la Heidelberg, unde doamna Costache Epu-reanu ne spunea că sunt niște școli foarte bune pentru copii.

>In apropiere de Heidelberg, trecând printr'un tunel, Cuza răci și se îmbolnăvi și cum era și puțin asmatic, pe dată ce sosirăm la otel voii să-i fac tratamentul pe care îl știam eu; dar prințul Calinsk, care se afla acolo ne recomandă un medic care după părerea mea ignora sau se făcea că ignorează boala.

>Prescripțiunile lui nu mi-se păreau de loc eficace și eu îi spuneam lui Cuza să schimbăm doctorul, că nu e bun de nimic. Îi aplica servetele ude pe piept și pe ceafă. ...Dar după puțin timp muri.

Varietăți.

Mici deosebiri între Paris și Londra. Vizitii din Paris ocolește la dreapta, cel din Londra la stânga. Primul stă în partea dinainte a trăsorii, pe capră, cel din Londra mână însă dela spatele trăsorii. Parisul este încunjurat cu ziduri și orășenii plătesc ax's, Londra însă nu e încunjurată de ziduri și nici orășenii nu plătesc nici un ax's. Casele din Paris sunt zidite una lângă alta lipite, cele din Londra sunt mai risipite. În centrul Parisului e Hotel del Ville. (palatul primăriei), în centrul Londrei stă banca engleză. Casele Parisului sunt de piatră, ale Londrei din cărămidă. Parisul are edificii înalte și strade înguste, Londra are edificii scunde și strade largi. În Paris ușile sunt mai mari decât ferestrelor, în Londra sunt ferestrelor mai mari. Ferestrelor Parisului se deschid ca și ușile, în Londra se deschid ca ferestrelor dela vagoanele de drum de fier. În Paris obloanele ferestrelor sunt în afară, în Londra înăuntru. Locuitorii Parisului locuiesc cu sutele în cazarmă închiriate, în Londra fiecare locuitor are căsuța lui proprie. În Paris sunt portari, în Londra fiecare om are cheia dela poartă. Parisul e plin de cafenele publice, Londra de cluburi închise. Cei din Paris se scoală de dimineată, cei din Londra târziu. În Paris se zice >cacao<, în Londra >cocoa<. Parisul e oraș mare, Londra e uriașă. În Paris se mănâncă carne fiartă, în Londra triptă. Pânea din Paris e lungăreată, cea din Londra e în patru colțuri. Parisianul își înecă amarul în vin, Londonezul își petrece lângă un pahar cu bere. În Paris se bea cafea, în Londra ceaiu. Parisianul când stă la masă e pretinos, Londonezul e rece. Parisianului îi place să stea la masă în o societate mai mare, Londonezul nu iubește așa ceva.

Glume.

— Prestidigitatorii de azi, mofturi. Să fi văzut pe unul acum vre-o 30 de ani: niște bilete de bancă le-a transformat în pene

Mare lucru. Nevestele noastre nu fac asta în fiecare zi?

* Țiganul trebuia îmbrăcat cu hainele militarești și, cum nu strălucia prin curățenie, sergentul-major ordonă soldaților să-l ducă să se spele.

Camarazii îl iau și-l duc la un butoi cu apă.

Când vede țiganul apa, îl apucă groaza.

— Uliu, mămulică, mă deteră la marină!

Bibliografie.

A apărut >Contagiuni venerice< profilactica și vindecarea lor de Dr. Enea Nicola. Prețul cor. 1.50 plus 10 bani porto. Se poate procura prin Librăria >Gazetei< Brașov.

ULTIME ȘTIRI.

Berlin, 10 Febr. Regele Eduard al Angliei a sosit azi dimineată și a fost primit la gară de împăratul și împărăteasa, de principii moștenitori și de toți prinții casei imperiale. Primirea a fost cordială, orașul frumos decorat.

Berlin, 10 Febr. La prânzul de gală dat la Palat împăratul Wilhelm a rostit cuvântarea următoare:

Este pentru mine, pentru împărăteasa ca și pentru toată dinastia o deosebită și sinceră satisfacție de a ura în mod cordial bună venire Majestăților Voastre în Capitala și reședința mea din Berlin, în acest vechiu castel al strămoșilor mei. Diversele noastre întrevederi au fost întotdeauna pentru mine o deosebită plăcere; dar acum bucuria noastră este sporită prin prezența Majestății Sale Regina. Majestatea Voastră poate să fie asigurată că Capitala și întregul imperiu german vede în prezența Majestăților Voastre o probă de sentimentele Voastre amicale. Poporul german salută suveranul puternic al marelui imperiu britanic cu tot respectul datorit și vede în această vizită o nouă garanție de raporturile amicale și de dezvoltarea pașnică între țările noastre. Știu cât dorințele noastre se ase-

mână spre a asigura și întări pacea și nu pot să vă urez o mai frumoasă bună venire decât exprimând convingerea mea că Majestatea Voastră va contribui și ea la realizarea acestor dorințe. Închei ridicând paharul meu pentru prosperitatea și fericirea imperiului britanic și pentru sănătatea Majestăților Voastre.

Regele Eduard a răspuns:

In numele reginei și în numele meu mulțumesc în mod sincer pentru cuvintele Voastre calde de bună venire ca și pentru primirea cordială și strălucitoare pe care Majestatea Voastră, Majestatea Sa împărăteasa și întreaga Voastră casă imperială ne-a făcut astăzi. Imi amintesc cu plăcere de vizitele mele la Kiel, la Wilhelmshoehe și la Kronberg, dar de data aceasta sunt bucuros că Regina a fost în stare să mă însoțească.

Majestatea Voastră a exprimat în mod călduros sentimentele mele și nu pot decât să repet că vizita noastră va aminti lumii legăturile noastre de sânge și dorința noastră de a întări raporturile amicale ale țării noastre spre a asigura menținerea păcii universale, obiectul tuturor aspirațiilor mele.

Inchin paharul meu pentru prrpășirea imperiului vostru și beau în sănătatea Majestății Voastre a împărătesei și a întregii Voastre dinastii.

Berlin, 10 Februarie. Socialiștii s'au adunat pe străzi și după ce au cântat mai multe cântece, au început să strige: „Jos cu steagurile!” Au năvălit asupra purtătorilor de steaguri engleze și germane în onoarea regelui Eduard, au rupt steagurile cu rudă cu tot și le-au târât prin noroiul de pe strade. În mai multe locuri s'au întâmplat ciocniri sângeroase între muncitori și poliție. Pe un librar, care arborase la casa lui steagul german și englez, muncitorii l'au maltrat încât nu mai e speranță de scăpare, fiindcă voia să apere steagurile. Numărul răniților e foarte mare.

Dela Librăria „Gazetei”

se pot procura

următoarele cărți literare dela soriitorii noștri de valoare: Cor

Negruzii: „Opere complete“	1-50
Odobescu: „Opere complete“	1-50
Boureaun: „Povestiri din copil.“	1-50
Bratescu Voinesți: „Navele și schițe“	1-50
Cunțan Maria: „Poezii“	1-25
Chendi Ilarie: „Preludii“	2-50
„Fragmente“	2-50
Grigorovitză: „Chipuri și graiuri din Bucovina“	2-50
Iodos Constanța: „Frumos“	1-50
Iorga: „Istoria Românilor în chipuri și icoane“	2-50
„Gânduri și sfaturi“	1-50
„Neamul românesc în Bucovina“	1-50
„Cavinte adevărate“	2-50
„Site și mănăstiri“	2-50
S. Nădejde: „Robia Banului“	2-
„Patimi“	2-
Smară: „Corbul cu pene de aur“	2-50
Speranța: „Teatrul sâtesc „Mireasa“	-50
„Curcunii“	-50
„Lângă Pământ“	-50
Tănăsescu: „Teatru de școală“	1-
Slavici: „Manea“	2-50
A. O. Maior: „Biblioteca copiilor“ vol. I. și II. a	1-60
Elena Farago: „Vesuri“	1-50
Bolcaș: „Năvăliri barbare“	1-
Iocărlan: „Traiul nostru“	1-50
Iosif I. O.: „Credințe“	1-50
Manolache Holda:	1-50
Iules Brun: „Moșneagul dela mune“	1-50

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Victor Branice.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

